

մէջ աշխատելով եւ իրենց մասնագիտութիւնը խորացնելով Հայաստան պիտի վերադառնան, այս ձեւով գործադրութեան առաջին ժայլը առնելով մեր այս ծրագրին՝ Տոք. Ռիք Գույումնեանի հսկողութեան տակ:

Հայրենանուէր երկրաշարժի վաղորդայնին, Գանատական հիւանդանոցներէ հաւաքուած աւելի բան 200,000.00 տոլար արժողութեամբ հիւանդանոցային մահնակալներ ու բժշկական այլեւայլ սարքաւորումներ ուղարկուեցան Հայաստան հովանաւորութեամբ Առաջնորդարանի:

## ՀՈԼԱՆՏԱՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

3 Յունուար 1992 բուականէն մինչեւ 30 Ապրիլ 1992 բուականը Ամսրէրտամի Հոգոյ Սրբոյ եւ Ալմէօյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիներուն մէջ կատարուեցաւ 45 Առաւոտեան ու Երեկոյեան ժամերգութիւն, եւ 26 Ս. Պատարագ: Սուրբ եւ ամեան Պատարագներէն 12-ը Ամսրէրտամի Հոգոյ Սրբոյի խև 14-ը Ալմէօյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիներուն մէջ մատուցուեցան:

3 Յունուար 1992 բուականէն մինչեւ 30 Ապրիլ 1992 բուականը Ամսրէրտամի Հոգոյ Սրբոյ եւ Ալմէօյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցիներուն մէջ կատարուեցաւ 15 Ս. Մկրտչութիւն, 4 Ս. Պատարագ, 4 Յուղարկաւորութիւն եւ 3 հոգիեանգիստ:

Մեծ Պահէի շրջանին Զորեխարքի օրեր Ամսրէրտամի Հոգոյ Սրբոյ Հայց. Եկեղեցոյ մէջ, խև Ուրբար օրեր ալ Ալմէօյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Եկեղեցոյ մէջ, ժամը 19.00-ին Հոկտոբերի արարողութիւններ կատարուեցան:

## Ա.Ա.ՄԵԼ.08Ի ՄԷՋ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ

Ալմէօյ Հոլանտայի Հայաշատ քաղաքներէն մէկն է: Հոն կը գտնուին աւելի բան 120 ընտանիքներ, որոնց մեծամասնութիւնը վերջին խանըինդ տարիներու ընթացքին զարդար էին Թիւրքիոյ հարաւային շրջակային, այսինքն {Երմաքէն}: Խև շատեր ալ զարդար են վերջին իրարի պատերազմին պատճառաւ Զախօէն եւ ուրիշ քաղաքներէն:

Ալմէօյի հայաշատ քաղաքին հաւատացեալներուն գոհացում չէր տար օտար Եկեղեցիներուն մէջ 15 օրը անգամ մը Ս. Պատարագ մատուցանելը: Իրենք միշտ կարուը ունեէին սիխական Հայց. Առաքելական Եկեղեցիի մը: Ալմէօյի Եկեղեցական վարչութիւնը լաւ զաղափար մը ունեցաւ ժողովուրդին այս փափաքը գոհացնելու: Ուստի մեծ աշխատանքով այս տարուայ սկիզբները քաղաքապետարանի հետ միշտ շփման մէջ մնալով ի վերջոյ իրենց համայնքին պահանջին համեմտան զնեց 6200 բառ-մերը տարածութեամբ դարոց մը: Նոր գտնուած այս դպրոցին մեծ սրահը կարծ ժամանակամիջոցի մը մէջ Ալմէօյի Հայ Քրիստոնեայ համայնքին աշխատութեամբ ձեւափոխուելով կահաւորուեցաւ որպէս աղօրատեղի ու Եկեղեցի: 14 Փետրուար 1992 բուականին Տեսուններանաշի տօնի առորի երեկոյեան ժամը 17.30-ին, սրբագործումը կատարուեցաւ այդ սրահին, ձեռամբ Հոլանտահայութեան Հոգեւոր Հովի Հոգը. Տ. Մանուէլ Վրդ. Երկարեանի եւ անուանակոչուեցաւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի:

Նրեխարքի, 28 Յունուար 1992, ժամը 15.00-ին, Հայր Սուրբին ընկերացան Ալմէօյ Եկեղեցոյ Ատենապետ Պրն. Կարիս Կէլիչեան, Ատենապետ Պրն. Հիթրի Այբագեան եւ վարչական Պրն. Հրանդ Ալմէօյին որոնք պաշտօնական այցելութիւն մը տուին էնշյուտ քաղաքին մէջ գտնուող բոյր Սոսորի համայնքի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաչ Նապ. Զիշէրի Տեսակցութիւնը եղաւ շատ սիրալիք. առաջին հերթին Գերշ. Սրբազնան բարի զայլուստ մարքեց Հայր Սուրբին, բաժնեց Ասորի Համայնքի ուրախութիւնը: Ապա Հայր Սուրբը նշելէ վերջ Հայ եւ Ասորի ժողովուրդներու եղայրութիւնը, յանուն Հայ զայլութիւն ըրաւ իր մաղրամինները:

ՊՊՏԻ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐք ԱՄԵՆ. Տ. ՓԱՌԻՍ ՇԵՆՈՒՏԱԾ Գ.Ի.  
ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ ԵՒ ՆՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՕՇՈՒՄԸ

Հինգշաբթի 20 Փետրուար 1992 ժամը 12.30ին Հոգշ. Տ. Մանուէլ Վրդ. Երկարեամ եւ Ամսրէրտամի Վարչութեան նոր անդամներէն Պրճ. Յարութիւն Միմոնեան բաղադիս Շիփրօ ողակայանին մէջ միացան ընդունելութեան յանձնախումբին: Երբ ժամանեց Ղպտի Եկեղեցւոյ Պատրիարք Ամեն. Տ. Փառս Շենուտայ Գ.Ը. Հայրը յանուն Հոլանտահայութեամ քարի գալուստ մաղրեց:

Առքարք, 21 Փետրուար 1992, ժամը 9.00ին, Հայր Սուրբին ընկերացան Պրճ. Յարութիւն Միմոնեան ու Պրճ. Ներսէս Աբազչ որոնք ներկայ եղան Ղպտոց Եկեղեցւոյ օծման արարողութեան: Արարողութեան ներկայ էին նաև բաղադիս օտար Եկեղեցիներու Հոգեւոր պետերը: Օծման արարողութեան աւարտին Հայր Սուրբը յայտնեց իր յարգանքը եւ քածնեց Ղպտոց Արդարական Եկեղեցւոյ ուրախութիւնը: Ամեն. Արքազան Պատրիարքն ալ Հայ գաղութին ըրա իր մաղրանքները առաւել զարգացման: Ասպա Նորին Ամենապատուութիւնը յայտնեց, որ անմիջապէս պէտք է Անգլիա մեկնի Եկեղեցական գործունեութեամբ մը, որուն պատճառ ով պիտի չկարենայ այցելել տեղույն Հայ Եկեղեցին, ուր սիրով պիտի ընդունէին զինք, Հոլանտայի Հայ ժողովուրդը:

### ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՌԻԹԻՒՆ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ ԵՒ ԱԼՄԷԼՈ

Ամսրէրտամի Հոգւոյ Սրբոյ Եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովուին եւ Վարչութեան, ինչպէս նաև Ալմէլոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Վարչութեան նախաձեռնութեամբ Եկեղեցական աշխատանքներուն յաջողութեան համար անհրաժեշտ նկատուելով՝ Տիկնանց Յանձնախումբից կազմուցան:

Ամսրէրտամի մէջ կազմուեցաւ Հոգարարձական Մարմին մը՝ օգնելու համար Հովուին եւ Վարչութեան անմիջական աշխատանքներուն:

### ՄԵԾ ՊԱՀՔ

Մեծ Պահքի շրջանին այցելութիւններ տրուեցան զանազան բաղադին: 22 Մարտ 1992 բուականին, Տէն Հաակ բաղադին Սրբվեան Մշակութային հաստատութեան կողմէ Միջինքի առքի յատուկ երեկոյ մը կազմակերպուեցաւ: Համելիսութեան նախագահեց Հոլանտահայութեան Հոգեւոր Հովին Հոգշ. Տ. Մանուէլ Վրդ. Երկարեանը: Պրճ. Կորիւն Յովսեփիանին քացման խօսքէն վերջ, Հոգշ. Հայր Սուրբը քացատրեց մեր նախումիներուն Միջինքի առքի կատարած խննոյքին խմասոր:

Միջինքի խննոյքին հասոյքը նուիրուեցաւ Ղարաբաղի օգնութեան:

### ՑՈՒՑԱՆԴԱԿԱՄ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ

Տ. Ապրիլ 1992 բուականին Սրբարատ Մշակութային Հաստատութեան Գեղարդւստական յանձնախումբին կողմէ ԱՐՏԱՅԱՅՏԻԹԻՒՆ ամուսն տակ ցուցահանդէս մը կազմակերպուեցաւ: Ցուցահանդէսին մէջ ընդգրկուած էին Հայաստանի երեխաներու նկարներ որոնց զուգահեռ ուշադրութիւն կը զրաւէին տեսածապաւէններու ներկայացումը: Ուր կը պարզաբանուէր Հայաստանի առողջապահութեան նիւդերու վիճակը: Ցուցահանդէսին մեծ ապէս օգնած էին «ԲԺՇկներ Անսահման» կազմակերպութեան աշխատաւորներէն Խերդին

Ֆրանք եւ Դորոք Լամփը: Հոգշ. Տ. Մանուկ Վրդ. Երկարեանը բացումը կատարեց այս ցուցահանդեսին ու իր գնահատանքը արտայայտեց Գեղարուեստական յանձնախումբին և Արարատ հաստատութեան:

### ԱԿԱԴ ՇԱԲԱԹ ԵՒ ԶԱՏԻԿ

Աւագ շաբրուայ բոլոր օրերուն Եկեղեցական արարողութեանները կատարուեցան ըստ տօնացոյցի: Ամսրէրտամի Հոգւոյ Սրբոյ և Ալմելոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցեաց մէջ Դպրաց-Դասի մը չգոյութեան պատճառով բոլոր ժամերգութիւններու երգեցողութիւնները կանոնաւոր կերպով կատարուեցան Եկեղեցեաց բարեկրօն Ուրարակիրներէն Ստեփան Մումեանին, Շաւարշ Բարարեանին եւ Էտիկին Կալիպօլուի կողմէ: Խոկ Ս. Պատարացի երգեցողութիւնները Ամսրէրտամի Հոգւոյ Սրբոյ Եկեղեցւոյ մէջ Ամրսֆօրտի երկեն երգչախումբի խոկ Ալմելոյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին մէջ ալ կատարուեցան նոր կազմուած երկսեռ երգչախումբի կողմէ:

### Ս. ԶԱՏԿՈՒԱՅ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՏԵՆ ՀԱԱԿ ԵՒ ՏՈՐՏՐԵԽՏ

19 Ապրիլ 1992 բուականին յետ Ս. Զատկուայ արարողութեան, որ կատարուեցան Ամսրէրտամի Հոգւոյ Սրբոյ Եկեղեցւոյ մէջ, Հոգշ. Տ. Մանուկ Վրդ. Երկարեանը իր հետ ունենալով Բարեկրօն Ուրարակիրները այցելութիւն մը տուաւ, նախ Տորտրեխտ, ապա Տե՛ Հաղաքի հայութեան, բերելով անոնց մեր Փրկչին Ցիսու Քրիստոսին Հրաշափան Յարութեան Աւետիսը:

Տորտրեխտ հաղաքի հայութիւնը ըստ սովորութեան հաւաքուած էր տեղույն Կաթոլիկ Եկեղեցին: Հոգշ. Հայր Սուրբը օրուայ պատշաճ հարող մը խօսեցաւ մատնանշելով Քրիստոսի Յարութեան կարեւորութիւնը: Եկեղեցական արարողութեան աւարտին Հոգշ. Հայր Սուրբը իր հետեւորդներով առաջնորդուեցաւ դեպի Անի Մշակութային միութիւն: Տորտրեխտ հաղաքի Հայութեան համար ուրախութիւն էր Զատկուայ այս օրը, որովհետեւ Քաղաքապետարանի կողմէ արդի նոր սրահ մը տրամադրուած էր իրենց: Պրն. Գրիշ Թէլիմեանի խօսքն վեր: Հայր Սուրբը բացումը կատարեց ու իր գոհունակութիւնը յայտնեց Անի Մշակութային միութեան վարչութեան իրենց տարած այս բարի աշխատանքին համար:

Տորտրեխտ հաղաքի Ս. Զատկուայ արարողութեան եւ նոր սրահին բացման հանդիսութեան աւարտին Հոգշ. Հայր Սուրբը մեկնեցաւ դեպի Տե՛ Հաակ հաղաք: Հաւատացեալները, Արովեան սրահին մէջ հաւաքուած կը սպասէին Զատկուայ օրինութեան: Հայր Սուրբին տուած Ս. Զատկուայ պատգամէն վերջ սկսաւ հանդիսութիւնը:

### ԱՊԻՒԼԵԱՆ ԵՂԵՌՆԻ ՌԴԵԿՈՉՈՒՄ

Ուրբար Ապրիլ 24ին, Մեծ Եղեռնի 77րդ տարեդարձին առիթով, կեսօրէ եսք ժամը 16.30ին, մասնաւոր Հոգեհանգստեան Ս. Պատարագ մատուցուեցան Ամսրէրտամի Հոգւոյ Եկեղեցւոյ մէջ: Պատարագեց ու բարողց Հոգշ. Տ. Մանուկ Վրդ. Երկարեան:

Նոյն օրը երեկոյեան ժամը 20.30ին Հոլանտահայկական կազմակերպութիւնները միասնարար կազմակերպեցին Ոգեկոչման հանդիսութիւն մը Ամսրէրտամի Փարատիս սրահին մէջ, ուր երակրուած էր դասախոսելու Փրօփ. Ռիշըրդ Ցովիաննեկսանը: Հանդիսութեանց երկրորդ բաժնին մէջ ելոյք մը ունեցաւ Երեւանի Կոմիտասի անուան նրաժշտանոցի նուագախումբը:

Արարատ Մշակութային Հաստատութիւնը Հոլանտական երկու ծանօթ կազմակերպութիւններու հետ համագործակցելով, Ապրիլ 24էն մինչեւ Մայիս 4ը դասախոսութիւններով, համերգներով, փաստագրական ժապաւելներով ու ցուցահանդեսներով դասագոյն կերպով լուսարձնեց հասարակութիւնը: Այս աշխատանքներուն մասնակցելու համար լաւագոյն կերպով լուսարձնեց հասարակութիւնը: Այս աշխատանքներուն մասնակցելու համար Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն ժամանեցին յայտնի գիտնականներէն Փրօֆ. Ռիջըրդ Յովհաննես ու Փրօֆ. Վահագն Տատրեանը, ինչպէս նաև Անգլիացի յայտնի գրող Տօքր. Քրիստոֆը Վոլոյը: Խոկ Հայաստանէն ժամանեցին Կոմպոզիտոր՝ Խաչատուր Աւետիսիս ու Երեւանի Կոմիտասի անուան Երաժշտանոցի նուագախումբը, որոնց մէջ կային Եշանաւոր մենարդողներէն Երաժշտագէտ Փրօֆ. Արզա Ռուկանան, Սօրբան Արաքս Մանսուրեան, Շուրբէն Մարէնսիս, Յովհաննէս Պատալիս ժողովրդական երգիչ եւ Մարգրիտ Շահիննան: Խորէն է ուրախութեամբ արծանագրենք որ Հոլանտայի տեղական շրջանակներուն մէջ մեծ ուշադրութիւն ու հետաքրքրութիւն ցոյց տրուցաւ հանդիսութիւններուն: Հանդիսութեանց եւ դէպէներուն մասին լայնօրէն անդրադարձան տեղական մամուլը ինչպէս նաև ճայ-նասփիւրի կայանները:

### ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԻ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԱՄԱՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

31 Մայիս, Կիրակի կեսօրէ եսք ժամը 4ին, ժառանգ. Վարժարանի մեծ սրահին մէջ կայացաւ Ս. Թարգմանչաց Մանկապարտէզի բաժնին Ամավերջի Հանդէսը, նախագահութեամբ կարժարանի Տեսուչ Գերշ. Տ. Կիւրեղ Եպս. Գարիկեանի, ի ներկայութեան Հոգեշնորի Հայրերու, ծնողներու եւ հետաքրքրներու կոկիկ բազմութեան եւ մասնակցութեամբ նաև նախակրարանի Ա. դասարանի փոքրիկներուն:

Ժամուկէս տեսող յայտագիրը կը բաղկանար, նման նախընթաց տարիներու, երգերէ, արտասանութիւններէ, հայկական պարերէ եւ տրամախօսութիւններէ: Մանկապարտէզի ժրաշան վարժուիկները ոչինչ խնայած էին հանդէսը ընծայելու համար յաջող եւ հանելի:

Տեսուչ Սրբազնը հանդէսի աւարտին բաժնեց վկայականներ Մադիկ դասարանը աւարտած 9 երկսեր փոքրիկներուն եւ իր փակման խօսին մէջ շշտեց հայեցի կրթութեան բարիքն ու նպաստը գաղութի տեւականացման տեսակետէն:

\* \* \*

7 Յունիս, Կիրակի երեկոյեան, Ս. Թարգմանչաց Երկրորդական բաժնի հանդէսը կայացաւ, ըստ սովորութեան, վարժարանի սրահին մէջ: Կը նախագահէր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, իր շուրջը ունենալով Ս. Յակոբեանց Միարան Հայրեր: Սրահը գրեթէ ամրողովին լիցուն էր:

Այս տարի տեսչութիւնը յարմար նկատած էր հանդէսը նուիրելու մեր Պատմահայր Մովսէս Խորենացիի յիշատակին, անոր մահուան 1500 ամեակին առթիւ: Ընթացաւարտ դասարանի աշակերտները ներկայացուցին կեանքն ու փաստակը Մ. Խորենացիին: Աշակերտութենէ բաղկացած երգչախումբը յաջողորէն ներկաներուն երամցուց Հայաստանեան գողտը երգերու փունչ մը: Եղան նաև խմբական արտասանութիւններ:

Երկրորդական բաժնէն շրջանաւարտներուն ալ թիւը 9 էր: Անոնք, Տեսչին տարեկանտեղեկագրին ընթերցումէն յետոյ (որմէ պարզուցաւ որ մեր վարժարանը առաջնակարգ տեղ մը գրաւած է բաղակի արարական) արեւելեան վարժարաններուն մէջ, կրթական իր ուշագրաւ նուանումներով - ստացան իրենց աւարտական վկայականները Պատրիարք Սրբազն Հօր ծեմքէն: Յաջող սաները պատոււցան նաև գիրք մրցանակներով: Նորին Ամենապատութիւնը իր փակման խօսին մէջ յայտնեց իր գոհունակութիւնը ծեռք նորին պատշաճ գնահատելի եւ գովելի արդիւնքին համար, եւ պատշաճ խրատական յորդորական